

Neoprávněná evidence osoby jako spolupracovníka Státní bezpečnosti

Žalobě, kterou žalobce požaduje, aby žalovaná Česká republika byla uznána povinnou zdržet se v tisku a v elektronických médiích zveřejňování údajů o tom, že žalobce je evidován jako spolupracovník Státní bezpečnosti, lze vyhovět až na základě pravomocného rozhodnutí o neoprávněné evidenci dotčené osoby (žalobce) v materiálech bývalé S. b.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 141/2008, ze dne 3.12.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně J. M., zastoupené advokátem, proti žalované České republice, zastoupené 1) M. v. ČR, a 2) M. o. ČR, zastoupeným V. ú. p. p. z. M. o., o ochranu osobnosti, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 34 C 31/2006, o dovolání žalované zastoupené Ministerstvem obrany ČR proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. června 2007, č.j. 1 Co 141/2007-75, tak, že dovolání žalované zastoupené Ministerstvem obrany ČR proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. června 2007, č.j. 1 Co 141/2007-75, pokud jím byl potvrzen výrok I. rozsudku soudu prvního stupně, se odmítá. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. června 2007, č.j. 1 Co 141/2007-75, pokud jím byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích II. a III. ve věci samé, jakož i v akcesorických výrocích o náhradě nákladů řízení, a ve kterém bylo rozhodnuto ve výroku II. o náhradě nákladů odvolacího řízení, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. ledna 2007, č.j. 34 C 31/2006-55, vyjma výroků I. a IV., se zrušují a věc se vrací v tomto rozsahu Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. ledna 2007, č.j. 34 C 31/2006-55, určil, že žalobkyně byla v materiálech bývalé S. b. neoprávněně evidována jako osoba uvedená v ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. [451/1991](#) Sb. (výrok I.). Žalované, zastoupené M. o. ČR uložil, aby do třiceti dnů od právní moci rozsudku ve svých elektronických médiích přístupných veřejnosti vypustila údaje vztahující se k evidenčnímu záznamu žalobkyně, a to datum jejího narození, registrační číslo 011 890, krycí jméno Věžák a další údaje vztahující se k žalobkyni ze svazku bývalé S. b. (výrok II.), a aby se zdržela publikace osobních dat vztahujících se k žalobkyni v eventuelním dotisku veřejného seznamu spolupracovníků bývalé S. b. (výrok III.). Zamítl žalobu, aby žalované zastoupené M. v. ČR byla uložena povinnost zdržet se publikace osobních dat vztahujících se k žalobkyni v eventuelním dotisku veřejného seznamu spolupracovníků bývalé S. b. (výrok IV.). Současně rozhodl, že žalobkyně a žalovaná zastoupená M. v. ČR nemají vzájemně právo na náhradu nákladů řízení (výrok V.), že žalovaná zastoupená M. o. ČR je povinna zaplatit na náhradu nákladů řízení žalobkyni 9.913,50 Kč (výrok VI.) a státu 1.871,- Kč (výrok VII.).

Žalobkyně spatřuje neoprávněný zásah do svých osobnostních práv v evidenci své osoby jako tajné spolupracovnice S. b. a v publikaci této informace na internetových stránkách a v listinné formě seznamů publikovaných podle ustanovení § 7 odst. 1 zák. č. [107/2002](#) Sb. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že žalované zastoupené M. v. se nepodařilo prokázat, že by evidence žalobkyně jako tajné spolupracovnice složky S. b. - V. k. proběhla v souladu s tehdy platným interním předpisem A-oper-I-3. Žalobu na určení neoprávněnosti evidence žalobkyně v materiálech bývalé S.

b., směřující proti žalované zastoupené M. v., proto shledal co do základu po právu. Proto jí vyhověl s tím, že se jedná o přiměřenou satisfakci v souladu s ustanovením § 13 odst. 1 obč. zák. Zamítnutí žaloby proti žalované zastoupené M. v. odůvodnil tím, že tato organizační složka žádné informace týkající se žalobkyně v nijaké formě nepublikovala a nehrozí, že by tak v budoucnosti učinila, neboť pro to nemá právní podklad. Žalobu proti žalované zastoupené M. o. shledal důvodnou, neboť podle ustanovení § 7 odst. 1 a 3 zák. č. [107/2002](#) Sb., je to tato organizační složka, která vydala v elektronické a tištěné podobě seznam spolupracovníků hlavní správy vojenské kontrarozvědky a v něm údaje o žalobkyni. Námitky této organizační složky o předčasnosti žaloby proti ní shledal neopodstatněnými. Konstatoval, že nic nevylučuje, aby oba nároky vyplývající z lustračního zákona a zákona č. [107/2002](#) Sb. byly projednány a rozhodnuty zároveň, pokud v rámci sporu je vyřešen základ týkající se neoprávněnosti evidence osoby jako tajného spolupracovníka bývalé S. b.

K odvolání žalované zastoupené oběma organizačními složkami Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v napadených vyhovujících výrocích ve věci samé a ve výrocích o náhradě nákladů řízení (výrok I.). Současně uložil povinnost každé z jednajících organizačních složek nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení ve výši 4.641,- Kč (výrok II.). Z odůvodnění potvrzujícího rozsudku vyplývá, že odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně a z nich vyvozenými právními závěry. K odvolací námitce organizační složky žalované M. o. o předčasnosti žaloby dále uvedl, že je neopodstatněná, neboť žaloba podle ustanovení § 80 písm. b) o.s.ř. by obstála, i kdyby směřovala toliko proti žalované zastoupené M. o., v jejímž rámci by soud musel otázku oprávněnosti evidence žalobkyně v materiálech bývalé S. b. řešit jako předběžnou otázku, jako u všech druhů těchto žalob, odůvodněných porušením práva. Ze žádného právního předpisu nevyplývá, že by nejprve muselo být pravomocně rozhodnuto o porušení práva, v dané věci o neoprávněnosti evidence.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná zastoupená M. o. dovolání s tím, že výslovně napadla i výroky týkající se její povinnosti nahradit náklady řízení státu i žalobkyni před soudy obou stupňů. Jeho přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a podává je z důvodů, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., a že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. Zejména namítá, že může předmětné informace o žalobci odstranit z internetových seznamů Ministerstva obrany, publikovaných na základě povinnosti uložené jí ustanovením § 7 odst. 1 zák. č. [107/2002](#) Sb., a v případě opětovné knižní publikace těchto seznamů je znovu nepublikovat, pouze v případě, že žalobkyni bude vydáno nové negativní lustrační osvědčení nebo pravomocné rozhodnutí soudu, ve kterém určí, že žalobkyně byla evidována neoprávněně. Pokud není soudem pravomocně vyslovena neoprávněnost evidence, pak nemůže žalovaná zastoupená M. o. záznam nezveřejňovat, aniž by tím porušila uvedené zákonné ustanovení. Rozhodnutí odvolacího soudu nezveřejňovat záznam, aniž by předtím pravomocně rozhodl o neoprávněnosti evidence žalobkyně v materiálech bývalé S. b., proto spočívá na nesprávném právním posouzení a je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu. Odvolacímu soudu dále vytýká, že konstatoval-li správně v odůvodnění svého rozhodnutí, že potvrzující výrok v části o vyslovení neoprávněnosti evidence žalobkyně výroku I. rozsudku soudu prvního stupně nesměřuje proti žalované zastoupené M. o., z výroku samého vyplývá, že se na ní vztahuje, když výroky II. a III. rozsudku soudu prvního stupně, vztahující se na žalovanou zastoupenou M. o., jsou odvozeny právě od neoprávněnosti evidence žalobkyně. Napadené rozhodnutí je tedy v uvedené části v rozporu s odůvodněním, a řízení je tak postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Žalovaná zastoupená M. o. navrhla zrušení napadeného rozsudku a jeho vrácení k dalšímu řízení odvolacímu soudu.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel odvolací soud z ustanovení části první Čl. II, bodu 12 zákona č. [7/2009](#) Sb., jímž byl změněn občanský soudní řád (zákon č. [99/1963](#) Sb.), podle něhož dovolání

proti rozhodnutím odvolacího soudu vyhlášeným (vydaným) přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. června 2009; užití nového ustanovení § 243c odst. 2 tím není dotčeno.

Dovolací soud shledal, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ust. § 240 odst. 1 o.s.ř., a že je přípustné jen zčásti.

Dovolání proti potvrzujícímu výroku odvolacího soudu v části o vyslovení neoprávněnosti evidence žalobkyně výroku I. rozsudku soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o právu žalobkyně ve vztahu k žalované zastoupené M. v. – jak vyplývá nepochybně z výroku rozhodnutí vyloženého v souvislosti s odůvodněním – není subjektivně oprávněna podat žalovaná zastoupená M. n. o., které nebyla uvedeným rozhodnutím způsobena žádná určitá újma na jejích právech, kterou by bylo možné odstranit zrušením napadeného rozhodnutí. Dovolací soud proto dovolání v uvedeném rozsahu odmítl (§ 243b odst. 5 věta první, § 218 písm. c/ o.s.ř.).

Pokud dovolání směřuje proti rozsudku odvolacího soudu ve vedlejších výrocích o náhradě nákladů řízení, přípustnost dovolání proti takovému rozhodnutí podle ustanovení § 237 o. s. ř. rovněž není dána, a to již proto, že se nejedná o rozhodnutí ve věci samé. Dovolání není v tomto případě přípustné ani podle ustanovení § 238, § 238a a § 239 o. s. ř., protože v taxativních výčtech těchto zákonných ustanovení není usnesení o nákladech řízení uvedeno.

Naproti tomu ohledně dovolání proti napadenému rozhodnutí, pokud jím byly potvrzeny výroky II. a III. ve věci samé rozsudku soudu prvního stupně, dovolací soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, když rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.], neboť řeší jinak, než je řešena v konstantní judikatuře vyšších soudů právní otázku, zda žalobě, kterou žalobkyně požaduje, aby žalované České republice zastoupené M. o. byla uložena povinnost, aby odstranila z internetové verze seznamů informace o tom, že žalobkyně byla evidována jako tajný spolupracovník bývalé S. b., a v případě opětovné knižní publikace těchto seznamů se zdržela publikace této informace, lze vyhovět až na základě pravomocného rozhodnutí o neoprávněné evidenci dotčené osoby (žalobkyně) v materiálech bývalé S. b. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.9.1997, sp. zn. 2 Cdon 1339/96, uveřejněné pod číslem SJ 101/97 v časopise Soudní judikatura, ročník 1997).

Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu jen z důvodů uplatněných v dovolání. Jestliže je dovolání přípustné, jako je tomu v posuzované věci, přihledne k případným vadám uvedeným v ust. § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o.s.ř.). Při posuzování dovolacího důvodu přitom vychází z toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 41 odst. 2 o.s.ř.).

Výklad uvedené právní otázky se v judikatuře vyšších soudů již ustálil. Byl přijat názor, že je zveřejnění údaje o osobě, u níž bylo pravomocným rozsudkem určeno, že byla neoprávněně evidována jako spolupracovník bývalé S. b., třeba chápat jako jsoucí v rozporu s ustanovením § 1 a § 7 odst. 1 zákona č. [140/1996](#) Sb. a zejména pak s čl. 10 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod. Zveřejnění jména osoby neoprávněně evidované jako spolupracovník bývalé S. b. v rámci seznamů těchto spolupracovníků je způsobilé se citelně dotknout osobní cti takto postižené osoby. Soudní praxe proto dovozuje, že žalobě, kterou žalobce požaduje, aby žalovaná (Česká republika – M. o., resp. vnitra) byla uznána povinnou zdržet se v tisku a v elektronických médiích zveřejňování údajů o tom, že žalobce je evidován jako spolupracovník Státní bezpečnosti, lze vyhovět, ovšem až na základě pravomocného rozhodnutí o neoprávněné evidenci dotčené osoby (žalobce) v materiálech bývalé S.

b. (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2004, sp. zn. 30 Cdo 970/2004, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, číslo sešitu 8, ročník 2005, str. 300, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.4.2007, sp. zn. 30 Cdo 1850/2006, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, číslo sešitu 17, ročník 2007, str. 642, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15.6.2004, sp. zn. 1 Co 113/2004, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, číslo sešitu 1, ročník 2005, str. 33). Odvolací soud z uvedených závěrů v zásadě správně vycházel. Jeho rozhodnutí, pokud jím byly potvrzeny výroky II. a III. ve věci samé rozsudku soudu prvního stupně, je však v rozporu s uvedeným nezbytným předpokladem, že předmětnému nároku lze vyhovět až na základě pravomocného rozhodnutí o neoprávněné evidenci dotčené osoby (žalobce) v materiálech bývalé S. b., a je tudíž nesprávné.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci s tím, že ze spisu se nepodávají dovolatelkou tvrzené vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Nebylo ani zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanoveních § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., a nebyla zjištěna ani jiná vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; Nejvyšší soud České republiky proto napadený rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty za středníkem o.s.ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a věc v tomto rozsahu vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)